

BAUDŲ UŽ LIETUVOS RESPUBLIKOS MAŽMENINĖS PREKYBOS ĮMONIŲ NESĄŽININGŲ VEIKSMŲ DRAUDIMO ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS SKYRIMO TVARKOS APRAŠO PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Eil. Nr.	Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Pastabų ir pasiūlymų įvertinimas
1.	Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (2021 m. spalio 18 d. išvada Nr. (1.86Mr) 2T-1146)	1. Atsižvelgiant į Aprašo 1 punkte pateikiamą Lietuvos Respublikos mažmeninės prekybos įmonių nesažiningų veiksmų draudimo įstatymo (toliau – MPĮNVDĮ) santrumpą, tikslintinas Aprašo II skyriaus pavadinimas.	Neatsižvelgta. 1. Aprašo II skyrius reglamentuoja baudos mažmeninei prekybos įmonei skyrimą už Lietuvos Respublikos nesažiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus pažeidimus.
2.	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (2021 m. spalio 13 d. išvada Nr. (2.30Mr-43)6V-1428)	1. Siūlytina papildyti Aprašo 13 punktą, detalizuojant, kad bazinis baudos dydis <u>esant pakartotinumui ir kitoms sunkinančioms aplinkybėms</u> gali būti didinamas iki 150 procentų. Šis papildymas padės užtikrinti, kad būtų įgyvendintas sankcijų atgrasomasis poveikis nuo nesažiningų prekybos tinklų veiksmų, ir suteiks teisinio aiškumo rinkos dalyviams.	Neatsižvelgta. 1. Pagal MPĮNVDĮ 12 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodyta maksimali galima baudos dydžio riba iki 50 proc., atsižvelgiant į lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes (MPĮNVDĮ 12 straipsnio 2 dalies 3 punkto pirmasis sakinyss), o nustačius sunkinančią aplinkybę pakartotinumą – iki 100 proc. (MPĮNVDĮ 12 straipsnio 2 dalies 3 punkto antrasis sakinyss). Projekto rengėjų nuomone, siekiant aiškaus teisinio reguliavimo poįstatyminiame įgyvendinančiame teisės akte neturi būti numatyta papildomų nuostatų.
3.	Lietuvos prekybos įmonių asociacija (toliau – LPIA) (2021 m. spalio 8 d. raštas Nr. 7-61)	1. Manytumėm, jog nėra proporcinga didelio masto pažeidimu laikyti pažeidimą, taikomą vos dešimtadalio maisto prekių ir gėrimų tiekėjų atžvilgiu. Todėl siūlome Aprašo 10.1 punkte mažo masto pažeidimu laikyti pažeidimą, atliktą iki 15 procentų maisto prekių ir gėrimų tiekėjų atžvilgiu, atitinkamai, 10.2 punkte vidutinio masto pažeidimu – pažeidimą, atliktą nuo 15 iki 30 procentų maisto prekių ir gėrimų tiekėjų atžvilgiu, o 10.3 punkte didelio masto pažeidimu – pažeidimą, atliktą daugiau nei 30 procentų maisto prekių ir gėrimų tiekėjų atžvilgiu.	Neatsižvelgta. 1. Kaip galima matyti iš Konkurencijos tarybos praktikos didžiųjų mažmeninės prekybos tinklų priežiūros srityje atliktų tyrimų ¹ , sutartys su pažeidžiančiomis tiekėjų interesus nuostatomis nebuvo sudaromos su itin dideliu tiekėjų skaičiumi. Kas savo ruožtu suponuoja, kad tuo atveju, jei būtų padidintos baudų už mastą ribos, tikėtina, kad atliekant tyrimą didelio ar net vidutinio masto pažeidimas niekuomet nebūtų nustatytas ir didieji prekybos tinklai nebūtų atgrasomi nuo nesažiningų veiksmų, praktikų tiekėjų atžvilgiu. Tai, yra pagrindo manyti, prieštarautų ir pačiam 2019 m. balandžio 17

¹ Konkurencijos tarybos nutarimai (<http://kt.gov.lt/lt/dokumentai/mazmenine-prekyba>)

			<p>d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/633 dėl įmonių vienu kitoms taikomos nesažiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje (toliau – Direktyva) tikslui, atgrasyti nuo nesažiningų veiksmų maisto prekių ir gėrimų pirkėjus ir už atliekamus veiksmus skirti atgrasomas baudas.</p> <p>Be to, svarbu pabrėžti, kad gali būti ne tik sudaromos sutartys su tiekėjų interesus pažeidžiančiomis nuostatomis, tačiau, didieji prekybos tinklai gali atlikti ir veiksmus tiekėjų atžvilgiu nefiksuojant jų sutartyse. Tuomet veiksmai gali būti atliekami pavienių tiekėjų atžvilgiu. Tokiu atveju pažeidimo mastas niekada nebūtų didelis, kas reiškia, kad skiriant baudas niekada nebūtų skiriamos atgrasančios baudos. Todėl, įvertinus Konkurencijos tarybos praktiką, Direktyvos tikslą atgrasyti nuo nesažiningų veiksmų pirkėjus paskiriant jiems proporcingas baudas, didinamos baudų už mastą ribas, kaip kad siūlo LPĮA, nėra pagrindo.</p>
4.	Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (2021 m. lapkričio 5 d. raštas Nr. 4-01-8296)	<p>1. Pagal Aprašo projekto 8 – 10 (10.1 – 10.3 papunkčių) punktų nuostatas, nustatant pažeidimo pobūdžio, trukmės ir masto koeficientus, atsižvelgiant į reikšmingas aplinkybes būtų pritaikomi tam tikruose intervaluose nustatytus dydžius atitinkančios konkrečios koeficientų išraiškos (pavyzdžiui, jeigu būtų padaromas trumpos trukmės pažeidimas, būtų pritaikomas koeficientas, kurio intervalas nuo 0,22 iki 0,74).</p> <p>Šiuo atveju atkreiptinas dėmesys, kad Aprašo projektas neatskleidžia pagal kokius principus turėtų būti pasirenkamas konkretus tam tikrame intervale esantis koeficiento dydis, todėl siekiant sumažinti baudas apskaičiuojančių asmenų diskreciją (galimybes veikti nepagrįstai savo nuožiūra), siūlytume apsvarstyti Aprašo projekto nuostatų tobulinimo tikslingumą, pavyzdžiui: atskleisti, kad trumpos trukmės pažeidimų atveju mažiausia koeficiento reikšmė (0,22) nustatoma</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>1. Pagal įstatymą MPĮNVDĮ 10 straipsnio 7 punkto nuostatas Konkurencijos tarybos priimamas nutarimas turi būti motyvuotas. Tai yra, skirdami baudą, Konkurencijos taryba savo nutarime turi detalizuoti ir motyvuoti baudos skaičiavimą ir nurodyti, kokias aplinkybes buvo atsižvelgta ir nustatant baudos dydį parinktas būtent toks koeficientas iš intervalo.</p>

	<p>pažeidimams, kurie truko iki 1 mėn., o didžiausia – kurie truko nuo 11 iki 12 mėn. laikotarpį (kitas reikšmes nustatant proporcingai atsižvelgiant į konkrečią pažeidimo laikotarpio trukmę) ir pan.</p>	
	<p>2. Aprašo projektas nekonkretina kaip nustatomi pradiniai ir baziniai baudos dydžiai, todėl apskaičiuojant šiuos dydžius turėtų būti tiesiogiai vadovaujamas Lietuvos Respublikos mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 12 straipsnio 1 – 3 dalių nuostatomis.</p> <p>Siekiant Aprašo projektu numatomo teisinio reglamentavimo nuoseklumo ir teisinio aiškumo (taip pat žiūrėti sekančią pastabą) manytume, kad svarstyтина, ar šios Įstatymo nuostatos neturėtų būti inkorporuojamos į Aprašo projektu nustatomą teisinį reglamentavimą.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>2. Pradinio baudos dydžio nustatymą reglamentuoja MPĮNVDĮ 12 straipsnio 2 dalies 1 punktas ir 12 straipsnio 3 dalies 1 punktas. Bazinio baudos dydžio nustatymą reglamentuoja MPĮNVDĮ 12 straipsnio 2 dalies 2 punktas ir 12 straipsnio 3 dalies 3 punktas, o detalizuoja Aprašo 7-10 punktai. Aprašo 1 punkte įkelta nuoroda į MPĮNVDĮ 12 straipsnį, kuriuo vadovaujantis nustatomas baudos dydis, apimantis tiek pradinio baudos, tiek bazinio baudos dydžių nustatymą. Manytina, siekiant išvengti MPĮNVDĮ nuostatų perrašymo į poįstatyminį teisės aktą, MPĮNVDĮ 12 straipsnio 1 – 3 dalių nuostatų inkorporavimas į Aprašą yra netikslingas.</p>
	<p>3. Atkreipiame dėmesį, kad Aprašo projektu numatomas teisinis reglamentavimas yra reikšmingas įgyvendinant Įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 3 punkto nuostatas, nustatančias, kad apskaičiuojant baudą (už Įstatymo 3 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodytus draudžiamus nesąžiningus veiksmus) „bazinis baudos dydis <i>didinamas arba mažinamas iki 50 procentų, atsižvelgiant į lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes. Nustačius sunkinančią aplinkybę – mažmeninės prekybos įmonė per metus nuo šio įstatyme nustatytos baudos paskyrimo pakartotinai padaro tokį pat pažeidimą – bazinis baudos dydis</i></p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>3. MPĮNVDĮ 12 straipsnio 2 dalies 3 punktas nustato bendrąją ir specialiąją baudos nustatymo taisyklę:</p> <p>a) pagal bendrąją taisyklę (MPĮNVDĮ 12 straipsnio 2 dalies 3 punkto pirmasis sakiny) bazinis baudos dydis gali būti didinamas arba mažinamas iki 50 procentų, atsižvelgiant į lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes.</p> <p>b) pagal specialiąją taisyklę (MPĮNVDĮ 12 straipsnio 2 dalies 3 punkto antrasis sakiny) – nustačius sunkinančią aplinkybę – mažmeninės prekybos įmonė per metus nuo šio įstatyme nustatytos baudos paskyrimo pakartotinai padaro tokį pat pažeidimą – bazinis baudos dydis didinamas iki 100 procentų.</p>

	<p><u>didinamas iki 100 procentų</u>“.</p> <p>Specialiųjų tyrimų tarnybos nuomone, minėtos Įstatymo nuostatos gali būti suvokiamos ir taikomos dviprasmiškai², kadangi:</p> <p>a) lieka neaišku, ar atvejais, kada mažmeninės prekybos įmonė per metus nuo šiamo įstatyme nustatytos baudos paskyrimo pakartotinai padaro tokį pat pažeidimą, turėtų būti vadovujamasi tik antro sakinio nuostatomis (t y bazinis baudos dydis turėtų būti didinamas iki 100 procentų), ar turėtų būti vadovujamasi ir pirmojo sakinio nuostatomis, reikalaujančiomis atsižvelgti į kitas lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes;</p> <p>b) pagal Įstatymo 12 straipsnio 8 dalies nuostatas pakartotinis pažeidimo padarymas yra atsakomybę sunkinanti aplinkybė, todėl atsižvelgiant į šią aplinkybę ir nustatant bazinį baudos dydį gali būti vadovujamasi tiek pirmojo (realizuojant galimybę baudos dydį didinti iki 50 proc.), tiek ir antrojo sakinio (realizuojant galimybę baudos dydį didinti iki 100 proc.) nuostatomis ir kt.</p>	<p>Projekto rengėjų nuomone, bendroji taisyklė turėtų būti taikoma tik tais atvejais, kada nėra sunkinančios aplinkybės – pakartotinumą, tai yra mažmeninės prekybos įmonė per metus nuo šiamo įstatyme nustatytos baudos paskyrimo pakartotinai nepadarė tokio pačio pažeidimo. Tais atvejais, kada padaromas pakartotinis pažeidimas, nustatant baudos dydį taip pat turėtų būti vertinamos sunkinančios ir lengvinančios aplinkybės (tai yra vadovujamasi bendrosios taisyklės nuostatomis nustatyto principu), tačiau baudos dydis tokiais atvejais galėtų būti didinamas iki 100 procentų. Nustatant baudos dydį pakartotinumą turėtų reikšmės tik baudos padidinimui ne iki 50, bet iki 100 procentų.</p> <p>Svarbu paminėti, kad siekiant įgyvendinti reguliavimą, susijusį su nesąžiningos prekybos praktikos veiksmų draudimu, ir atlikti MPĮNVDĮ taikymo peržiūrą, bus atliekamas teisinio reguliavimo poveikio ex post vertinimas, kuris įgyvendinamas per MPĮNVDĮ 15 straipsnyje numatytą pareigą Konkurencijos tarybai teikti metines ataskaitas, kuriose pateikiama informacija apie gautus skundus, atliktus tyrimus, jų santrauką ir rezultatus. Atliekant MPĮNVDĮ taikymo peržiūrą bus peržiūrėtas ir MPĮNVDĮ nuostatų dėl lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių reglamentavimas.</p>
--	---	---

² Šią nuomonę patvirtina ir Baudų už Lietuvos Respublikos mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo pažeidimus skyrimo tvarkos aprašo projekto derinimo pažymoje (2 klausimas) dėl minėtų įstatymo nuostatų taikymo pateiktos skirtingos Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos nuomonės.